

De stad bloeit, maar niet voor iedereen

REPORTAGE Arme Amsterdammers worden naar de randen van de stad gejaagd

Hanne Obbink

Vijftien mensen zijn het, ze lopen in een optochtje door de Kolenkitbuurt in Amsterdam. Ergens halverwege, onderweg naar het kantoor van woningcorporatie Rochdale, scanderen ze een paar keer: "Wij gaan niet wijken voor de rijken." Khadija Ahsid giechelt onwennig.

Om háár draait het bij deze kleine protestactie, en om nog zeker honderd andere buurtbewoners. Zij hebben een tijdelijk huurcontract, maar Rochdale gaat het blok waarin zij wonen binnenkort grootscheeps opknappen. Daarom moeten de tijdelijke huurders weg, Khadija Ahsid en haar dochtertje van tien morgen al, de rest later. "Maar ik weet niet waarnaartoe", zegt ze. "Ik heb nergens om naartoe te gaan."

Amsterdam groeit en bloeit – maar Khadija heeft daar niets aan. Per maand komen er duizend inwoners bij en dat zorgt ervoor dat de ene na de andere buurt vol stroomt met nieuwe, meestal welgestelde bewoners. Eerst gebeurde dat rond de binnenstad, nu komen ook wijken verder weg aan de beurt. Het gaat bijna ongemerkt: zodra een oude bewoner vertrekt, komt er iemand voor in de plaats met meer geld en meer opleiding. Zo veranderen hele buurten van aanzien.

Deze gentrificatie (zoals dit proces van opwaardering in vakjargon heet) lijkt een zegen voor stadsbestuurders. Wijken die bekend stonden om hun achterstanden lijken als vanzelf te veranderen in hotspots, met hippe cafés, schonere straten en minder leegstaande winkels. En niet alleen in Amsterdam, soortgelijke processen doen zich ook voor in steden als Utrecht en Haarlem.

"Rijken erin, armen eruit", zo omschrijft Abel Heijkamp wat er gebeurt. En hij voegt eraan toe: "Dat kan zo niet langer." Zijn Bond Precaire Woonvormen steunt de tijdelijke bewoners van de Kolenkitbuurt en wijst op de keerzijde van het proces: "Arme Amsterdammers worden naar de randen van de stad of zelfs de stad uit gejaagd." En mensen met een tijdelijk contract zijn 'de smeerolie van de gentrificatie'.

Hoe dat werkt, is te zien in de Ko-

Huurders met een tijdelijk huurcontract voeren actie tegen hun gedwongen vertrek. Een ander huis vinden is steeds moeilijker. FOTO PATRICK POST

Zelfs een wijk als de Kolenkitbuurt is nu gewild bij kopers

lenkitbuurt, ingeklemd tussen de ringweg A10 en de spoorlijn aan de westkant van de stad. Die buurt – genoemd naar de kerktoeren aan de rand ervan – is vlak na de Tweede Wereldoorlog uit de grond gestampt voor kinderrijke arbeidersgezinnen die snel en goedkoop moesten worden gehuisvest. In de jaren tachtig maakten de oorspronkelijke bewoners plaats voor gezinnen van Turkse en Marokkaanse komaf. Zo'n tien jaar geleden stond

de wijk bovenaan een lijstje van het toenmalige kabinet met de 'slechtste buurten van Nederland'.

"Slechte en kleine woningen, grote gezinnen, veel armoede – er moest iets gebeuren", zegt bestuurder Jeroen van Berkel (PvdA) van stadsdeel West. "Een aantal jaren geleden is al een aantal blokken gesloopt en vervangen door nieuwbouw. Maar toen kwam de crisis."

Nu komt de vernieuwing weer op gang en die biedt nog steeds kansen voor de Kolenkitbuurt, méér misschien zelfs dan voor de crisis. Want de gentrificatie heeft inmiddels aanpalende wijken bereikt en het lijkt een kwestie van tijd voordat ook de buurt zelf in het vizier komt van rijkere Amsterdammers.

Een van de betrokken corporaties prijst de buurt al aan als 'stedelijk in de luwte': vlakbij de stadse levendigheid en toch rustig. "Ik ben heel blij dat de buurt zo opknapt", zegt Van Berkel. "De buurt wordt gemengder en dat is een goede zaak."

Veel oorspronkelijke bewoners zijn intussen vertrokken – al kon ieder die dat wil, terugkomen. Die leegkomende woningen zijn intussen tijdelijk verhuurd en omdat de vernieuwing een tijd stil lag, duurde dat langer dan bedoeld. Maar nu moeten die tijdelijke bewoners vertrekken. "Daar zitten schrijnende gevallen bij", zegt Van Berkel. "Maar we kunnen er niets aan doen, landelijke regels staan dat in de weg."

Dat is ook de boodschap die Khadija Ahsid en haar clubje betogers te horen krijgen in het kantoor van woningcorporatie Rochdale. "U wilt toch dat uw contract tijdelijk was?", houdt bestuurder Birgitte de Maar haar voor. "U had in de tussentijd iets anders moeten zoeken."

Khadija zoekt al elf jaar, zegt ze, en iets anders dan tijdelijke contracten, inmiddels zeven op een rij, heeft dat niet opgeleverd. "Rochdale zei vorige week tegen me: als je kunt kopen, ben je welkom, zo niet, dan moet je eruit. Maar ik heb geen geld om te kopen."

Ze giechelt niet meer, ze huilt. "Maar ik ga niet weg. Ik wacht wel tot ze aanbellen. Maar ik ga niét weg."

Doorstroom asielzoekers naar woningen stagneert

Achterstanden groeien doordat gemeenten falen in het huisvesten van voldoende vluchtelingen

Wilfred van de Poll

Nederland krijgt asielzoekers met een verblijfsvergunning nog steeds niet op tijd de azc's uit. Gemeenten blijven tekortschieten bij hun taak ze te huisvesten. De achterstanden groeien zelfs, zo blijkt uit cijfers die Platform Opnieuw Thuis vandaag naar buiten brengt.

Wanneer een asielzoeker een verblijfsvergunning krijgt, verhuist hij binnen drie maanden naar woonruimte elders. Zodat een nieuwkomer zijn plek in het azc kan innemen. Tenminste, zo hoort het te gaan.

Elk halfjaar krijgen gemeenten te horen hoeveel statushouders zij moeten huisvesten. Deze 'taakstelling' is niet vrijwillig, het gaat om een wettelijke plicht. Iedere gemeente draagt naar rato bij. Maar het systeem faalt. Het afgelopen halfjaar moesten alle gemeenten in totaal 20.200 vluchtelingen huisvesten. Ze kwamen niet verder dan 14.900. De achterstand liep dus op tot 5300.

Platform Opnieuw Thuis, waarin overheden samenwerken met onder andere corporaties, verwacht dat die achterstand nog verder stijgt. Voor het komende halfjaar is de opgave voor gemeenten namelijk veel gro-

ter: 25.300. En voor het halfjaar daarna is die naar verwachting nóg weer groter. Want, zegt woordvoerder Fred Allers: "De piek van nieuwko-

'Gemeenten zullen nog véél harder moeten lopen om de achterstand weg te werken'

mers die we afgelopen september en oktober zagen, wordt pas in de lente echt zichtbaar in de uitstroom. De IND komt nu in de praktijk pas na een halfjaar toe aan het verwerken van de aanvragen voor een verblijfsvergunning."

Gemeenten sloten eind november een akkoord met het Rijk om de opvangproblemen op te lossen. Gemeenten zegden extra inspanningen toe. Op haar beurt gaf de rijksoverheid hun een steun in de rug door ze financiële compensatie toe te zeggen voor flexibele huisvesting. Corporaties mogen het beheer op zich nemen. Dit soort afspraken helpt zeker,

denkt Allers: "Je merkt dat gemeenten harder zijn gaan lopen en steeds beter zijn ingespeeld op het probleem. Ze lijken er steeds beter in te slagen om creatieve huisvesting te vinden, zoals een leegstaand klooster of schoolgebouw."

Dat goede nieuws is óók terug te zien in de cijfers: waar alle gemeenten bij elkaar in november nog 3100 mensen wisten te huisvesten, waren dat er in december 3900. Maar genoeg is dat nog niet. Allers: "Gemeenten zullen véél harder moeten lopen om de achterstand weg te werken. Met even een sprintje trekken kom je er niet. Dit is duurloop."